

CANAN

Öykü Bedia Hanım; eşi Lami Bey, erkek kardeşi Şemseddin, kardeşinin karısı Perihan, babası Abdulvahap Bey ve hizmetkarları ile İstanbul Boğazında, yalıda yaşayan görmüş bir ailedir. Annesini uzun seneler evvel kaybeden Bedia'nın hayatında her şey yolunda giderken, kocası Lami'nin, uzak akraba olan bir ailenin dul kızı Canan ile cemiyet hayatında sıklıkla görüşmesi, kadının dillere destan güzelliğinin yanında, oldukça da davetkar tavırlarıyla, kocasının evden uzaklaşması, Bedia'nın yaşamını bedbaht etmiştir. Bedia, çaresizce evliliğini toparlamak için girişimlerde bulursa da, Lami her türlü yaklaşımı, ricayı geri çevirmiştir. Bir süre sonra, Lami Bedia'yı boşamış, çıkabilecek dedikodulara, karısının ve ailesinin geçireceği büyük hüsrana aldırılmaksızın, kısa süre içinde Canan'ı nikahına almıştır. Canan, Şakir Bey isminde, İstanbul'da saygın bir ailenin evlatlık kızıdır, Şakir Bey ve eşi Renknaz Hanım, hiçbir zaman O'nu kendi çocuklarından ayrı tutmamış, sevgisini ve servetini Canan'a adamıştır. Bedia ve Canan'ın evleneceğini duyan Şemseddin, kalbi zaafiyeti olan bir adamdır, kız kardeşi Bedia'ya bu izdivacın kendisini yakacağını, Canan ile uzun zamandır ilişkisi olduğunu, maddi ve manevi kaybının tarifsizliğini itiraf eder. Bir süre sonra da Şemseddin ölür. Bedia ve babası Abdulvahap Bey, geçirdikleri birbirinden büyük acılarla yıkılırlar, ancak, evin babaannesi Ferhunde Hanım, torunu Bedia'ya boynundaki, koruma muskasını zorla verir. Kadın bu muskanın kesinlikle bozulan her şeyi düzelteceğine, gidene geri getireceğine inanmaktadır. Bedia, çaresizlik içinde, hayata küskün beklemeye başlar. Lami ise, karısının büyük aşkı ve güzelliği ile büyülenmiş, Canan'ın bitmek tükenmek bilmeyen istekleri ve hırsları ile borçlanmaktadır. Günün birinde eskiden beri tanıdığı cemiyet hayatından yakın olduğu Müsteşar Orhan Bey'in karısı ziyaretine gelir. Kadın, kocası ile karısının uzun süreden beri ilişkisi olduğunu, Canan'ın kendisi ile evlenince bu yasak ilişkinin biteceğinden umutlandığını, fakat hala devam ettiğini anlatır. Lami, kendisine sunulan kanıtlara inanmıştır, ancak, Canan'ı sorguladığında, karısına yine yenik düşer, herkesin karısının güzelliğini kıskandığını düşünür. Bir süre sonra, Müsteşar Orhan Bey'in karısı daha katı kanıtlarla Lami'ye gelir, bu sefer kendisine de kızmaktadır, Orhan, karısının Lami'ye gitmesine sinirlenmiş, kadını dövmüştür, en vahimi de boşamak istemektedir. Lami, artık karısının sadakatsizliğinden emindir, fakat gene de Canan'ın her istediğini yapmakta, boyunu aşan masraflarını seve seve karşılamaya çalışmaktadır. Günün birinde Canan'ın, Lami'nin yakın arkadaşı olan Selim'le de ilişkisini öğrenir, arkadaşını sorguladığında Selim her şeyi kabul eder, ancak, sebepsiz bir pişkinlik içindedir, O'na göre bilerek iffetsiz bir kadınla evlenmenin nihai sonucu bu gibi ihanetlerdir. Lami ve Canan yaşantısına devam ederken, ansızın evlerine kılığı bozuk, Çerkesçe şivesi anlaşılmayan yaşlı bir kadın gelir. Kadının dilini anlamadıklarından Şakir Bey'in çerkes eşi Renknaz Hanım'ı tercüme etmesi için eve çağırırlar. Renknaz Hanım, onlara gelen kadının Canan'ın gerçek annesi olduğunu, kadının kızını kocasının zoruyla saraya evlatlık verdiğini anlatmaktadır. Kadın kızı Canan'ı ne kadar bağına basmak istese de, Canan kötü kılıklı kadıncağızı hor görür. Evde bir oda verir, ancak, odadan çıkmasını istemez, misafirlere görünmesini ise kesinlikle yasak eder, zaman zaman da kadını tartaklayarak yüzünü gözünü kan içinde bırırır. Kadın gördüğü her türlü kötü muamele ve aşağılanma karşısında üzülüp, ezilir, kızının gerçek ismi olan Ayşe'yi söyleyerek, Çerkesçe "Bana...sana ne yaptı?" diyerek isyan eder. Lami, kadının haline acır, oldukça iyi davranır. Kadın birgün Lami'ye; kızıyla eve gelen konukları Ali'nin ilişkisini anlatmaya çalışır. Artık Lami, her şeyi anlamıştır. Karısının yanına hiddetle gider. Canan'ın boğzını var gücüyle sıkar, ancak Canan hiçbir korku emarasi göstermez, birden kadının burnundan kanlar boşalınca kadını bırakır. Canan kendine gelince Lami'ye saldırarak ondan bir et parçası koparınca, Lami'nin yüzü kan içinde kalır, Canan'ın annesi çıkan patırtıdan dehşet içinde odaya girip Lami'nin kanlı suratını gördüğünde kızı ile boğuşmaya başlar. Ansızın demir karyolaya bir kafatası çarpar. Kadın kızını öldürüp ortadan kaybolur. Lami, yaşadıklarını düşünür, geçirdiği büyük ihanetlerin neticesinde bu katilin kendisi olmasını arzu etmektedir. Bir süre sonra Canan'ın gizli çekmecisini kendisine verdiler. Burada, Canan'ın bulunduğu erkeklere yazılmış pusulalar ve yüklü bir servet vardır. Lami, hala hırsından ve öfkesinden acı çekerken dostları Bedia'ya gitmesini tavsiye ederler. Lami, Bedia'nın reddeceğini düşünür, velhasıl gitmekten de benliğini alıkoyamaz. Eski oturduğu yalya vardığında Abdulvahap Bey'in güzel bahçesi tarumar olmuş, ev ıssızlığa çekilmiştir. Gene de şansını bir denemek ister. Bedia'yı bulur. Aradan geçen bir sene içinde Bedia yaşlanmış, solmuştur, ama Lami kendisine dönmek istediğini bildirince, eski kocasını yeniden kabul eder.

Kişiler

Canan Küçük yaşında, saraya evlatlık olarak verilmişken, Şakir Bey Ailesinin himayesine bırakılan, sarı saçlı, mavi gözlü, güzelliği ile herkesi kendisine hayran bırakan dul bir kadındır.

Bedia Abdulvahap Bey adındaki, görmüş, dindar bir adamın kızıdır. Lami Bey ile mutlu bir evliliği varken, kocası tarafından Canan için terk edilir.

Abdulvahap Bey Bedia'nın babasıdır, karısını uzun yıllar önce kaybetmiş, kendisini dine ve çocuklarına adamıştır.

Şemseddin Bedia'nın erkek kardeşidir. Perihan Hanım ile evlidir. Canan ile yasak ilişkiye girer. Canan'ın eski kayınbiraderi ile evlenmesi üzerine zaten zayıf olan kalbi bu acıya dayanamaz ve vefat eder.

Şakir Bey Canan'ı evlatlık olarak himayesine almış babasıdır. Kızı kendi çocuğu gibi sevsede gizli bir hayranlığı ve zaafiyeti vardır.

Ferhunde Hanım Abdulvahap Bey'in yaşı, felçli annesidir.

Renknaz Hanım Şakir Bey'in eşidir, otuz yılı aşkın süredir evliliği olsa da, kocasına hala aşiktir.

Perihan Şemseddin'in eşidir. Kocasını zaman zaman aldatmıştır.

Zerrin Şemseddin'in küçük kızıdır.

Gülşen Dadi Bedia Hanım'ın evlerinde kırk seneden fazladan beri çalışan emektar hizmetkardır.

Hizmetçi Perver Bedia Hanım'ın evinde çalışan, beş kez evlenip boşanmış,boş boğaz kadın.

Faik Şakir Bey'in oğludur.

Selim Lami'nin arkadaşıdır, Canan ile ilişki içindedir.

Ali Lami'nin arkadaşıdır, Canan ile gizli münasebetleri vardır.

Müsteşar Orhan Şakir Bey'in köşküne sıkı sık misafirliğe gelir, Canan ile ilişkisi vardır.

Müsteşar Orhan Bey'in Karısı Kocasının Canan ile gizli münasebetlerinin farkındadır, Lami'yi defalarca uyarmaya çalışır.

Eleni Canan'ın Ermeni hizmetkarıdır, hanımın her türlü sadakatsizliğini örtbas eder.

Mahmure Hanım Canan'ın bitişik komşusudur.

Tekirdağ'lı Ethem Lami'nin eski okul arkadaşıdır.

Çerkes Anne Canan'ın annesidir. Kocasını zorla kızını evlatlık vermiştir. Kocasını öldürdüğü her şeyini, kızını bulmak umuduyla satmıştır.

Temalar

İhanet Aldatmak, hem kişiyi, hem de karşısındaki insanları perişan hale sokar

Vicdansızlık İnsanların karşısındakilere acımaması, empati kurmaması kötü sonuçlar verir.

Aşk Sarhoşluğu Gerçekler gözünü kapatarak yaşanan aşk, kişilerin akıl sağlığını, düşünce yeterliliğini bozabilir.